

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 2 februari 1923 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt § 42 mom. 2 riksdagsordningen ett av lagutskotten åliggande granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning hava båda kamrarna till lagutskott hänvisat justitieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse, förutom i vad densamma avsåge framställning angående dyrtidstillägg under år 1923 åt befattningshavare vid justitieombudsmansexpeditionen.

Första lagutskottet, som verkställt ovannämnda granskning, har för ifrågavarande ändamål från justitieombudsmansexpeditionen mottagit ej mindre de diaries, vilka under år 1922 förts i nämnda expedition samt under justitieombudsmannens ämbetsresor, än även expeditionens registratur för berörda tid, varjämte på särskild begäran handlingarna rörande vissa av justitieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet till handa.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

Justitieombudsmannen anmäler i ämbetsberättelsen, att han under tiden från och med den 6 till och med den 15 mars 1922 varit av sjukdom hindrad utöva ämbetet och under tiden från och med den 26 juni till och med den 9 augusti samma år begagnat sig av semester, samt att under nämnda tider hans av riksdagen utsedde

suppleant och efterträdare hovrättsrådet Rudolf Eklund förestått ämbetet.

Ämbetsberättelsen upptager härefter enligt vedertagen ordning redogörelse för sådana mot ämbets- eller tjänstemän anställda åtal, som under år 1922 blivit slutligen avgjorda eller prövade i någon domstolsinstans.

Justitieombudsmannen redogör vidare i berättelsen för åtskilliga ärenden, som ej föranlett åtal, samt meddelar därvid, att han av sparsamhetsskäl under denna avdelning intagit redogörelse för allenast några av de under år 1922 behandlade ärendena jämte notiser rörande tvenne särskilda spörsmål, i fråga om vilka han under år 1920 avlåtut skrivelser till olika myndigheter.

I samband härmed meddelar justitieombudsmannen, att det varit hans avsikt att ur den ganska rika skörd, som hans resediarier givit, lämna en översikt av rättsskipningens och förvaltningens tillstånd hos de myndigheter, han inspekterat under de fem år, han innehaft ämbetet. Emellertid hade prövningen av de inkomna klagomålen icke lämnat honom tillräcklig tid övrig att genomföra denna hans avsikt. Klagomålen antal hade under 1922 varit större än någonsin, sedan justitieombudsmansämbetet inrättades. Även om de i många fall ej kunde föranleda någon åtgärd, fordrade deras utredning likväl ett icke alldeles obetydligt arbete från hans och de å justitieombudsmansexpeditionen anställda tjänstemännens sida. Den till följd av klagoskrifternas mängd alltmer ökade arbetsbördan medförde också — åtminstone i vissa fall — en långsamhet i ärendenas expediering, som ej vore tillfredsställande. Skulle tendensen gå mot en ytterligare stegring av ärendenas antal, torde det enligt justitieombudsmannens mening bliva nödvändigt tillse, i vad mån en lättnad eller förenkling i arbetet å justitieombudsmansexpeditionen skulle kunna genomföras.

Därefter omförmälas av justitieombudsmannen nedannämnda dagar under år 1922 till Kungl. Maj:t avlåtna skrivelser, nämligen den 21 mars angående förvaltningen av Södra Åsbo och Bjäre härads domsaga;

den 4 april angående utfärdande av gravationsbevis;

den 16 maj angående bestämmelser om delgivning med utebliven svarande av uppskovsbeslut;

den 31 maj angående sättet för kronodebetsedlarnas avlämnande från häradsskrivarna till postverket;

den 25 augusti angående offentligheten av innehållet i tidningen Polisunderrättelser;

den 19 oktober angående omreglering av Vifolka, Valkebo och Gullbergs härads, Åkerbo, Bankekinds och Hanekinds härads samt Lysings och Göstrings härads domsagor;

den 31 oktober angående ersättning åt värnpliktige F. Hjort i Luleå;

den 16 november angående fråga om behörighet för prästerskapet att meddela intyg, huruvida enskild person ådragit sig straffpåföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen;

den 18 november angående förständigande för åklagare att iakttaga bestämmelserna i § 12 mom. 4 i kungl. förordningen den 30 juni 1916 om automobiltrafik;

den 20 november angående avlöningen till advokatfiskalerna vid rikets hovrätter;

den 22 november angående ansökningstiden till förenade folkskolläro-, organist- och klockarbefattningar; samt

den 18 december angående lag om slakt.

Justitieombudsmannens ämbetsresor under år 1922 hava omfattat Älvsborgs och Gävleborgs län, varjämte inspektion ägt rum hos myndigheter i Stockholm.

I avseende å vad under inspektionerna förekommit, hänvisar justitieombudsmannen till det av honom därunder förda diariet.

Över de under år 1922 handlagda klagomål och anställda åtal m. m. meddelas i ämbetsberättelsen följande översikt:

»Antalet härstädes diarietförda ärenden under 1922 — däri inbegripna 12 av tryckfrihetskommittén handlagda ärenden — har uppgått till 626.

Vid 1922 års början voro — fränsett ett antal balanserade ärenden av annan beskaffenhet — av förut inkomna klagomål eller eljest mot tjänstemän anhängiggjorda ärenden fortfarande under handläggning härstädes . . .	60
Under 1922 hava anhängiggjorts ärenden mot tjänstemän:	
genom inkomna klagomål ett antal av	426
samt på grund av anmärkningar, gjorda vid granskning av fångförteckningar eller vid ämbetsresa eller annorledes, ett antal av	79
Summa från 1921 balanserade och under 1922 inkomna ärenden . . .	565

Av berörda 565 ärenden hava under 1922:

1) såsom återkallade avskrivits	11
2) till annan myndighet överlämnats	15
3) efter vederbörandes hörande fått förfalla	155
4) efter annorledes verkställd utredning avskrivits	66
5) utan åtgärd avskrivits	167
6) till åtal hänvisats	22
7) föranlett annan åtgärd än åtal	71
8) föranlett framställning till Kungl. Maj:t	5
och äro vid 1922 års slut:	
9) i avbidan på infordrad förklaring eller påminnellers avgivande vilande	33
10) i avbidan på domstols utslag eller annan myndighets beslut vilande	12
11) på prövning beroende	8
	<hr/>
	Summa 565

Under år 1922 har, såsom av ovanstående redogörelse framgår, i 22 ärenden, varav 2 ärenden avsett vardera 2 myndigheter, beslutits anställande av åtal mot tjänstemän, nämligen

på grund av förd klagan	21
av annan anledning	3
	<hr/>
	Summa 24

Sälunda har för nedan angivna fel eller försummelser i tjänsten förordnats om åtal mot:

- 1) t. f. landsfiskal för borttagande av valaffisch (sid. 29 o. f.);
- 2) två polismän för olaga husrannsakan och brytande av brev (sid. 33 o. f.);
- 3) borgmästare för försummelse vid förande av dombok m. m.;
- 4) kamrerare hos Ö. Å. för fel vid inleverering av stämpelmedel;
- 5) rådhusrätts ordförande för förolämpning mot vittne m. m. (sid. 90 o. f.);
- 6) rådhusrätt för felaktiga vitesförelägganden m. m.;
- 7) landsfiskal för felaktighet vid polisförhör;
- 8) stadsfogde för försummelse i utsökningsärende;
- 9) häradshövding för felaktigt avvisande av rättegångsombud (sid. 85 o. f.);
- 10) t. f. domhavande för dröjsmål med tillhandahållande av domboks-
expedition (sid. 97 o. f.);
- 11) densamme för liknande förseelse (sid. 101 o. f.);
- 12) förste stadsfogde för felaktigt förfarande i utsökningsärende;
- 13) häradsskrivare för försumlighet vid upprättande av röstlängd (sid. 103 o. f.);
- 14) polisdomare för felaktigt utslag i polisdomstol (sid. 107 o. f.);
- 15) myntdirektör för försummelse i inspektionsverksamhet;
- 16) justerare för justering utom rikets gränser;
- 17) landsfiskal för olaga häktning och åtal;
- 18) t. f. domhavande för felaktig tillämpning av lagen om villkorlig dom m. m.;
- 19) stadsfogde för försummelse vid utmätningsförrättning;

- 20) häradshövding för felaktig införelse i inbördesbok;
- 21) t. f. domhavande för felaktigt gravationsbevis;
- 22) polisman för olaga hämtning till polisförhör (sid. 110 o. f.);
- 23) landsfogde för försummelse att insända hovrätts utslag (sid. 114 o. f.); och
- 24) häradshövding för dröjsmål med tillhandahållande av domboksexpedition.»

Å de för 1922 beviljade expens- och resekostnadsanslagen, tillhoppa 14,000 kronor, har en besparing ägt rum av 4,984 kronor 75 öre.

Berättelsen upptager vidare meddelande därom, att sedan början av senaste lagtima riksmöte någon förklaring av lag, i den ordning § 19 regeringsformen bestämmer, icke blivit av Kungl. Maj:t meddelad.

I bilagor, som vidfogats berättelsen, meddelas förteckningar dels över samtliga av 1922 års riksdag avlätna skrivelser m. m. i nummerföljd enligt riksdagens protokoll, dels över de av 1922 års riksdag till Konungen avlätna skrivelser jämte uppgifter om de åtgärder, som under nämnda år vidtagits i anledning av samma skrivelser, dels över sådana i sistberörda förteckning upptagna ärenden, som vid utgången av år 1922 ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende, dels över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från riksdagen före år 1922 men vid samma års början varit i sin helhet eller till någon del oavgjorda, jämte uppgifter om den behandling, dessa ärenden undergått under år 1922, dels ock över ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före den 1 januari 1922 och varit under år 1922 åtgärd vidtagits eller vilka vid samma års slut ännu voro på Kungl. Maj:ts prövning beroende, jämte kortfattad uppgift om ärendenas behandling.

Såsom redan omnämnts, har de under det gångna året inkomna klagomålens antal, 426, varit det största, som förekommit sedan justitieombudsmansämbetet inrättades. Med synnerlig tillfredsställelse har utskottet funnit, att justitieombudsmannen emellertid, trots det stora antal ärenden, som han under arbetsåret haft att handlägga, genom nitiskt arbete lyckats hålla balansen av oavgjorda mål nere vid ungefär samma siffra som under nästföregående år.

Utskottet, som med anledning av justitieombudsmannens redogörelse för ett av honom behandlat ärende angående tillämpning av vänsterregeln i 16 § 4 mom. i 1916 års automobilförordning ansett sig böra framhålla önskvärdheten av att försiktighet iakttages vid

uttalanden om vad som är gällande rätt, har vid den förehavda granskningen av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning icke funnit anledning till anmärkning, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

Stockholm den 2 februari 1923.

På första lagutskottets vägnar:

JAKOB PETTERSSON.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:
från första kammaren: herrar *Hederstierna, Jacob Larsson, Leander, Klefbeck, von Stockenström, Svensson* i Eskhult* och *Julin*;
från andra kammaren: herrar *Pettersson* i Södertälje, *Lindqvist* i Halmstad, *Strid*,* *E. I. Lindley*,* *Leo, Johansson* i Brånalt, *Johanson* i Huskvarna och *Svensson* i Långelanda.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.